

Комунальний заклад Сумської обласної ради
Путивльська загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів

***Формування особистості учня як
промадянина-патріота, виховання кращих
рис на ґрунті знань, традицій, свят,
обрядів і звичаїв свого народу; розвиток
потреби здорового способу життя***

**(опис досвіду роботи,
розробки виховних заходів)**

Підготувала:
вихователь
Приходько Л.М.

2014-2015 н.р.

Опис досвіду роботи

Національно-патріотичне виховання є складовою загального виховного процесу підростаючого покоління. Воно формується на прикладах історії становлення Української державності, українського козацтва, героїки визвольного руху, досягнень у галузі політики, освіти, науки, культури і спорту.

Національно-патріотичне виховання в школі здійснюється на всіх етапах навчання, забезпечує всебічний розвиток, гармонійність і цілісність особистості, розвиток її здібностей та обдарованість, збагачення на цій основі інтелектуального потенціалу народу, його духовності і культури, виховання громадянина України, здатного до самостійного мислення, суспільного вибору і діяльності, спрямованої на процвітання України.

Події останніх місяців дають підстави стверджувати, що переважна більшість громадян України, серед яких є і діти, виявили високу патріотичну свідомість та міцну громадянську позицію. Це є свідченням системної виховної роботи педагогічних колективів навчальних закладів. Тому одним із найважливіших моїх завдань є продовження роботи з формування у дітей громадянських якостей, розуміння приналежності до Українського народу.

Актуальність дослідження. Проблема виховання громадянина-патріота постала перед людством тоді, коли виникла перша держава; вона ніколи не втратить актуальності в державі як соціальному інституті.

Мета дослідження. Отримання результатів про рівень сформованості громадянської зрілості серед вихованців 5 класу школи-інтернату; розвиток здатності випускника успішно інтегруватися в сучасне суспільство.

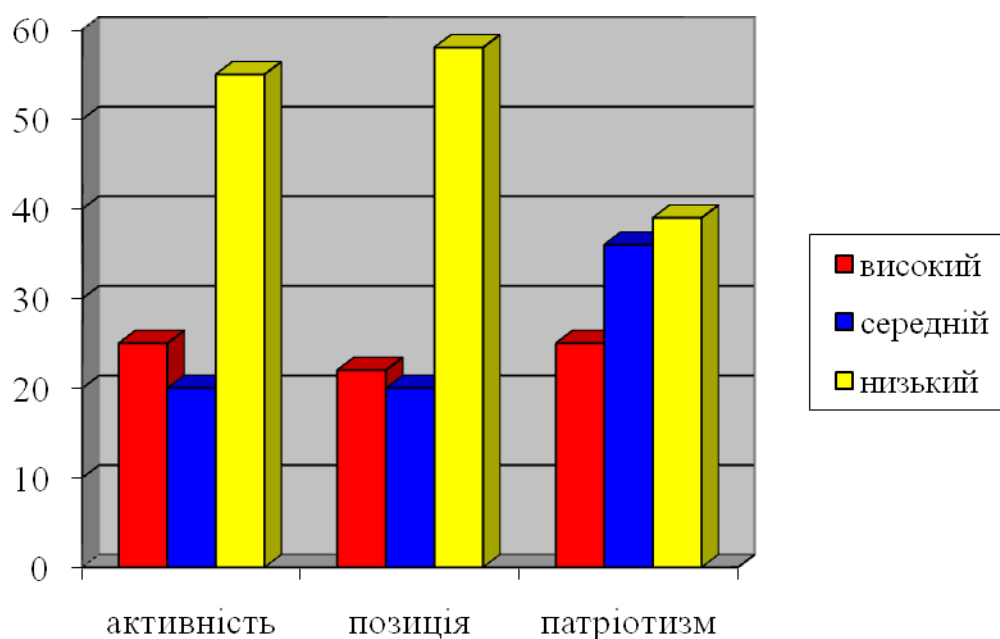
Методика та організація досліджень.

1. Для отримання результатів проводилися такі дослідження: психолого-педагогічне оцінювання громадянської активності та громадянської позиції школяра; вивчення та виявлення ступеня сформованості патріотичних почуттів.

2. Дослідження проводилось серед учнів 5 класу в 2013-2014 н.р. та випускників 2013 року.

3. Створення педагогічних проектів (з урахуванням одержаних результатів) з метою розвитку ціннісного ставлення вихованців до суспільства й держави, формування патріотизму, національної самосвідомості, політичної культури та культури міжетнічних відносин.

На малюнку 1 представляю результати дослідження ступеня сформованості громадянської активності, громадянської позиції, патріотичних почуттів в учнів 5 класу (отримані 2013 року).

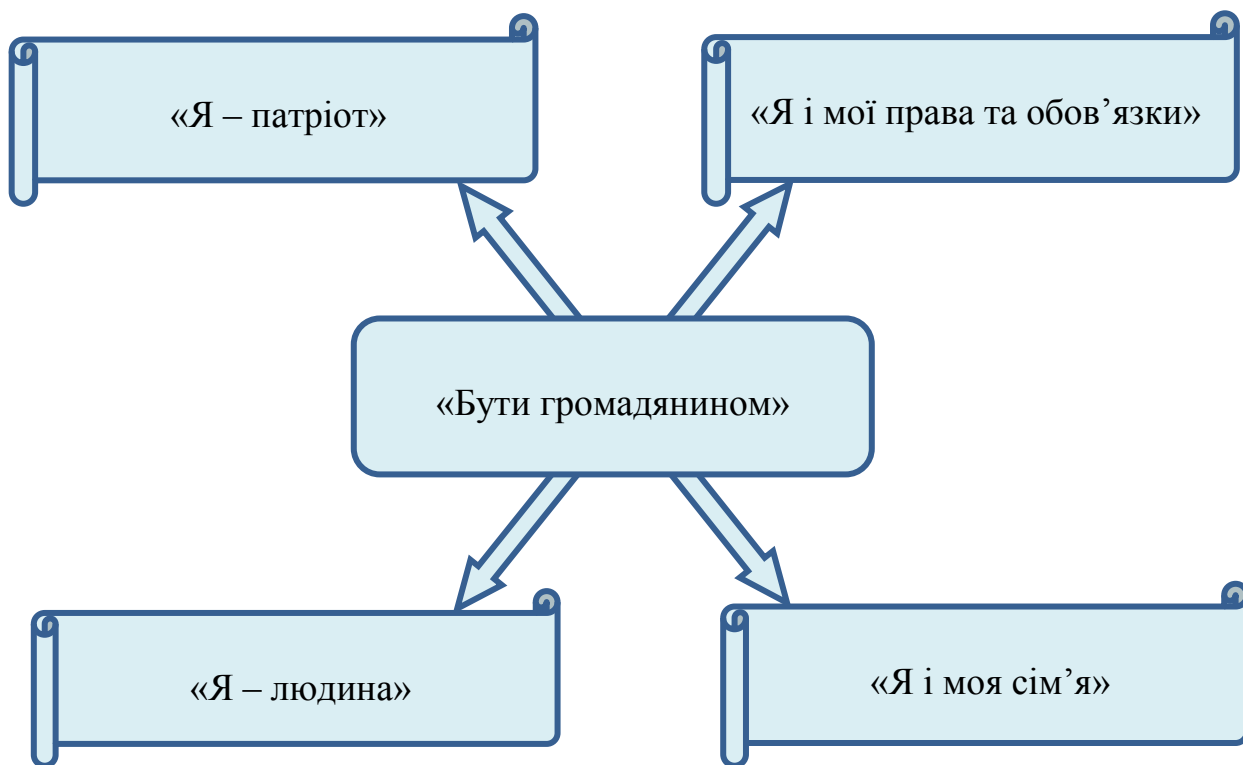

Малюнок 1.

Результати дослідження учнів 5 класу показали, що поняття патріотизму та прояви поваги, гордості та національної свідомості в них дуже низькі. Це спонукало до розроблення педагогічних проектів, які сприяли б розвитку ціннісного ставлення вихованців до суспільства й держави,

формуванню патріотизму, національної самосвідомості, політичної культури та культури міжетнічних відносин.

Отже, у ході дослідження був створений педагогічний проект «Бути громадянином».

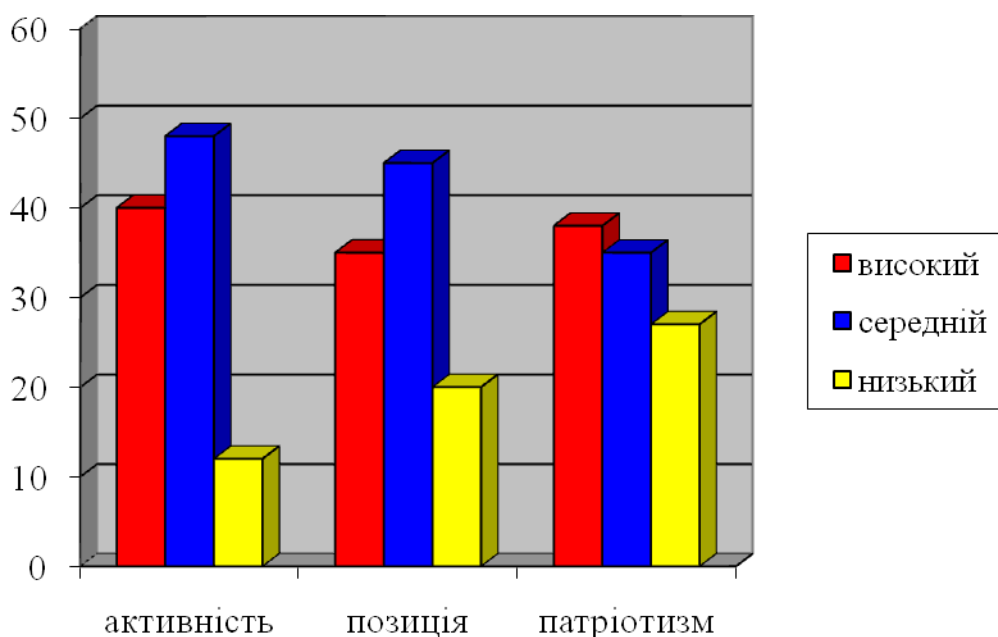

Малюнок 2. Зміст проекту «Бути громадянином»

Мета проекту : формування громадянина-патріота, гуманіста; виховання у школярів поваги до прав та основних свобод людини, формування правової культури і свідомості, ствердження людської гідності та вартісності особистості; формування навичок особистої відповідальності, соціальної відповідальності вихованців на основі їхньої активної участі у практичній громадській діяльності у шкільному та позашкільному просторі.

Педагогічний проект впроваджувався протягом двох років.

Малюнок 3.

Рівні сформованості громадянської активності, громадянської позиції, патріотичних почуттів випускників 2013 року

Робота в цьому напрямку дала гарні результати у вихованні моїх випускників. А життя ставить нові завдання, нові умови. І ця проблема особливо гостро постає сьогодні, у період заперечливого характеру розвитку суспільства.

Виходячи із актуальності цієї проблеми, напрямками моєї роботи з національно-патріотичного виховання є:

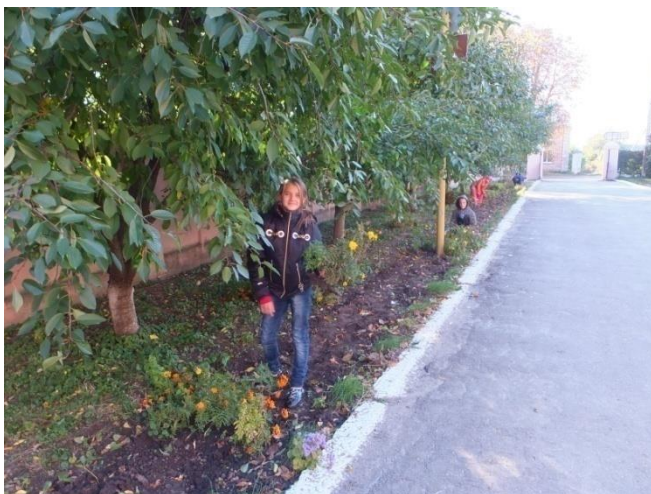
- формування патріотизму, відповідальності за долю нації, держави;
- виховання розуміння високої цінності українського громадянства, внутрішньої потреби бути громадянином України;
- формування поваги до Конституції України, державної символіки: Герба, прапора, Гімну України;
- збереження і продовження українських культурно - історичних традицій;
- виховання шанобливого ставлення до рідних святинь, української мови, історії;
- формування національної свідомості, людської гідності, любові до рідної землі, родини, народу;
- формування соціальної активності;
- виховання правової культури особистості;
- формування й розвиток духовно-моральних і загальнолюдських цінностей;
- формування в учнів потреби до праці як першої життєвої необхідності, високої цінності й головного способу досягнення життєвого успіху;
- сприяння розвитку фізичного, психічного та духовного здоров'я, задоволення естетичних та культурних потреб особистості;
- виховання здатності протидіяти проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадській діяльності.

Важливу роль у патріотичному вихованні дітей відіграє педагог, його особистий приклад, його погляди та практичні дії, що

мають бути взірцем для наслідування. Якість виховного процесу залежить від рівня підготовленості до кожного заходу; використання різноманітних методів і форм; знання і вмілого врахування вікових й психологічних особливостей дітей; відвертості, емоційності, оптимізму та активної патріотичної позиції вихователя.

Основу становлення громадянина вбачаю в активному залученні вихованців до виконання завдань, які стоять перед суспільством. Велике значення має усвідомлення учнями того, що значні справи починаються з маленьких вчинків – посадженого дерева, очищеного струмка, допомоги ближньому, що розглядаю не лише як конкретні дії, а як набуття школярами позитивного досвіду громадянської співучасті.

Школа, клас – це простір життя дитини, у якому вона повинна мати можливість повноцінно розвиватися. Національно-патріотичне виховання в нашому класі має системний характер. Формування національної свідомості базується на розвитку інтересу до історії рідного краю, традицій українського народу, національних культурних цінностей.

Патріотизм починається із свідомого, відповідального, патріотичного ставлення до рідного класу, рідної школи. І його виховання повинно починатися з першого класу: спочатку –

це відвідування шкільного музею Бойової Слави, потім - посвята в маленькі барвінчата, коли учні стають мешканцями «Країни Барвінкової», прийняття вихованців в СПОУ, а згодом – активна участь у шкільному житті.

Пріоритетним напрямом виховної роботи в класі є формування особистості учня – патріота України, – який усвідомлює свою приналежність до сучасної цивілізації. Із цією метою проводжу виховні та інформаційні години, усні журнали, на яких вивчаються символи, обереги України, основні закони нашої держави: «Моя Батьківщина – Україна», «Свою Україну любіть», «Моя Україна – червона калина», «Прапор, Герб – ознаки держави», «Я – громадянин України», «Минуле і сучасне: моя вишита сорочка».

З метою формування особистості, яка усвідомлює свою приналежність до українського народу, шанобливо ставиться до рідних святинь та національних духовних надбань впроваджую інноваційні виховні форми роботи з учнями: індивідуальний проект «Любіть Україну!», конкурсна програма «Талановиті діти Сумщини», диспут «Здорова дитина – здорова Україна».

В класі оформлено куточок державних і народних символів. Ознайомлюю учнів з культурою українського народу. Традиційними стали великодні та різдвяні свята, виготовлення та виставки писанок, свята: «День Соборності», «Свято моєї Батьківщини», «Українські вечорниці».

Першоелементом національної культури є, безумовно, рідна мова. Учні є активними учасниками Шевченківських днів, під час яких проводяться конкурси проектів, малюнків, Шевченківські читання.

В рамках національно – патріотичного виховання в класі проводяться акції пам'яті: до Дня Перемоги («Пам'ять», «Ветеран живе поруч», «Велокрос місцями бойової слави»), до Дня пам'яті героїв Крут, до Дня вшанування учасників бойових дій в Афганістані, до Дня українського козацтва, до Дня Соборності України, до Дня захисника Вітчизни, до Дня Чорнобильської трагедії («Дзвони Чорнобиля»), до Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні, до Дня партизанської слави, до Дня пам'яті жертв голодомору («Запали свічку»).

Важлива роль у формуванні патріотизму належить сім'ї. Батьки мають безпосередньо впливати на формування молодого покоління своїм досвідом та своїм прикладом.

Особливу увагу приділяю ознайомленню батьків з сучасними психолого-педагогічними знаннями. З цією метою використовую активні методи: тренінги, дискусії, дебати, аналіз виховних ситуацій на теми: «Родина – найвища цінність на землі», «Щоб не згасло родинне вогнище», які сприяють усвідомленню батьками ролі сім'ї у вихованні дітей, формуванні патріотичних почуттів та готовності служити своїми знаннями, працею Україні.

Ефективними, як показав досвід, сьогодні є проектні технології виховної роботи, що ґрунтуються на родинному вихованні, такі як «Моя родина в долі моєї Батьківщини», «Родовідне дерево», «Видатні люди мого роду, села», «Перлини народної мудрості», «З бабусиною скрині».

Планую та проводжу ці заходи так, щоб крім пізнавальної цінності учні мали й практичну: дитина здобуває не лише знання, а й досвід, переконання. Зміст виховної роботи тісно пов'язую з навчанням, творчістю, захопленнями. Наприклад, був проведений конкурс маленьких письменників «Коли я виросту, стану патріотом», конкурси малюнків «Ми живемо в Україні», «Вічна слава героям! Ми низько вклоняємось їм».

Центром дослідницької та екскурсійної роботи є шкільний музей Бойової Слави, який постійно відвідуємо. В музеї працюють декілька

експозицій, які розповідають про історію школи, життєвий шлях та героїчний подвиг Героя Радянського Союзу С.А.Ковпака, партизанів-

ковпаківців. У шкільному музеї проходять масові заходи патріотичного спрямування: зустрічі з ветеранами війни та праці, воїнами-афганцями тощо.

Реалії сьогодення визначили новий напрям волонтерської роботи – психологічна та моральна підтримка воїнів Збройних Сил України, допомога родинам, що були вимушені покинути свої домівки. Учні класу взяли участь у всеукраїнській акції «Лист солдату».

ветеранів Великої Вітчизняної війни учні беруть участь у міських мітингах, парадах, акціях, відвідують ветеранів Великої Вітчизняної війни,

з метою формування національної свідомості, любові до рідної землі молодшого покоління, вшанування героїчних вчинків захисників Вітчизни, турботи про

вітають їх з Днем Перемоги, Днем партизанської слави. Найбільш яскравим та емоційним моментом святкування Дня Перемоги в тому році став «Парад пісень воєнних років».

«Спогади очевидців голодомору 1932-1933 рр.».

У день виведення радянських військ з Афганістану вихованці зустрічаються з воїнами-інтернаціоналістами, ушановують пам'ять полеглих воїнів-земляків біля меморіалу.

З метою формування патріотичних цінностей підрастаючого покоління через усвідомлення героїчних сторінок своєї історії учні разом з класним керівником та вихователем працюють над проектом «Хто, якщо не ми!».

Головною проблемою громадянської освіти в Україні є формування правової культури школярів. В цьому навчальному році я працювала з учнями над проектом «Права. Обов'язок. Відповідальність» з нагоди 25 річниці ухвалення Конвенції ООН про права дітей.

З метою ознайомлення учнів з правами дітей, формування системи правових знань, розвитку навичок участі в дискусії, вміння викладати власну позицію були проведені години спілкування «Права. Обов'язок. Відповідальність. Совість» та «Права та обов'язки учнів».

Логічним завершенням проектної діяльності стала гра-подорож «У країні дитячих прав». Під час подорожі вихованці в формі цікавих ігор, логічних завдань, імпровізацій, інсценізацій узагальнили здобуті знання, усвідомили не тільки свої права, а й обов'язки, відповідальність, які з віком зростають.

Результатом проекту стало оформлення куточка «Права дитини», виставка прав дитини в малюнках. З метою бажання поглиблювати правові знання, виховання поваги до особистості людини вихованці отримали буклети «Обов'язки та відповідальність дітей».

Велику увагу в класі приділяю організації та здійсненню різноманітних екскурсій та походів з метою ознайомлення з пам'ятними та історичними місцями міста.

Різновидом екскурсійної роботи стали віртуальні екскурсії, такі як «Київ – столиця нашої Батьківщини», «Минуле та сучасне міста Путивля», «Слово о полку Ігоревім».

Переглядаючи ці відеоекскурсії, діти по-новому сприймають відомі об'єкти, а знайомлячись із пам'ятниками архітектури минулих століть та їх елементами, стають духовно багатшими, відчують гордість за те, що живуть у давньому історичному краї.

Беззаперечно, що важливою умовою сформованості такої активної життєвої позиції в підростаючого покоління виступає ціннісне ставлення до себе, уміння шанувати себе як носія фізичних, духовних та соціальних сил.

З метою виховання ціннісного ставлення до свого фізичного «Я» – формування гігієнічних навичок, корисних звичок, турботу про стан свого здоров'я, безпеку власної життєдіяльності проводжу бесіди «Як зберегти своє здоров'я», «Твій зовнішній вигляд», «Гігієна хлопчиків та дівчаток», організовую зустріч вихованців з медичною сестрою закладу, залучаю до активного відпочинку.

У процесі формування ціннісного ставлення до свого духовного «Я» проводжу анкетування «Пізнай себе», «Людина – господар свого настрою», заняття з психологом «Позитив і негатив у шкільному житті».

Виховуючи ціннісне ставлення учнів до свого соціального «Я» – допомагаю зорієнтуватися та пристосуватися до життя в класному колективі, запобігати конфліктам, налагоджувати стосунки з дорослими та однолітками. У своїй роботі часто звертаюся до диспутів та дискусій на теми: «Що таке людська краса», «Що означає жити по совісті», «Без добрих справ немає доброго імені» та інші.

У шкільних стінах починається все, що може нас радувати чи непокоїти... Тут сьогодні плекається громадянин, який перейме на свої плечі тягар з плечей старших поколінь, діятиме і мислитиме по-новому, нестандартно, буде активним перетворювачем життя. Застосування набутих знань на практиці, розвиток людської гідності, громадянськості, патріотизму, чесності, толерантності, працьовитості стане запорукою формування вільної патріотичної особистості, добробуту українського народу, правової держави.

На жаль, немає чітких критеріїв чи загальноприйнятих методик визначення ефективності роботи з патріотичного виховання. Має пройти багато часу, перш ніж ми пересвідчимося в правильності обраних нами напрямків та методів,

які знайдуть своє вираження в тій життєтворчості, яку вибудовуватимуть мої випускники; усе ж можна зробити висновки про те, що дитина з переконаннями про велич і красу рідної мови, багатства культурної спадщини,

необхідність вивчати та примножувати славу рідного народу, бути активним творцем його добробуту – нехай підліток, але все ж патріот, громадянин своєї Вітчизни. А саме такими є мої учні.

